

UCHWAŁA

Dnia 22 października 2025 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

Prezes SN Wiesław Kozielowicz

Protokolant sekretarz sądowy Lena Stasiak

po rozpoznaniu, na posiedzeniu jawnym, w Izbie Odpowiedzialności Zawodowej, w dniu 14 października 2025 r., z udziałem Zbigniewa Synaka – prokuratora delegowanego do Wydziału Spraw Wewnętrznych Prokuratury Krajowej, Tomasza Jabłońskiego – Rzecznika Dyscyplinarnego Ministra Sprawiedliwości, X. Y. – prokuratora Prokuratury Okręgowej w R. oraz jego obrońców: X.1 Y.1 – prokuratora Prokuratury Regionalnej w Ł., X.2 Y.2 – prokuratora Prokuratury Krajowej oraz X.21 Y.21 – prokuratora Prokuratury Krajowej, wniosku Naczelnika Wydziału Spraw Wewnętrznych Prokuratury Krajowej z dnia 13 maja 2025 r., sygn. akt [...], w przedmiocie podjęcia uchwały o zezwolenie na pociągnięcie do odpowiedzialności karnej X. Y. - prokuratora Prokuratury Okręgowej w R., za to, że:

w okresie od dnia 14 maja 2018 r. do dnia 20 lipca 2021 r. w siedzibie Prokuratury Okręgowej w R., pełniąc funkcję Prokuratora Okręgowego w R., działając w krótkich odstępach czasu i wykonaniu z góry powziętego zamiaru popełnienia czynu zabronionego i chcąc go popełnić, przekroczył swoje uprawnienia w ten sposób, że wpływał na bieg postępowania karnego w sprawie [...] Prokuratury Okręgowej w R. poprzez podejmowanie podstępnych zabiegów w postaci wydawania ustnych poleceń zakazujących prowadzącemu to postępowanie prokuratorowi Prokuratury Okręgowej w R. X.3 Y.3 oraz Naczelnikowi Wydziału [...] Śledczego tejże Prokuratury X.4 Y.4 przesłuchania świadków między innymi w osobach X.5 Y.5, X.6 Y.6 i X.7 Y.7, a następnie:

1. w dniu 22 października 2020 r. poprzez wydanie z rażącym naruszeniem przepisu art. 313 § 1 k.p.k. i art. 2 § 1 pkt 1 k.p.k. oczywiście niezasadnego postanowienia o przedstawieniu X.5 Y.5 zarzutu popełnienia przestępstwa mającego polegać na tym, że:

- w okresie od 8 marca 2012 r. do 3 czerwca 2013 r. w W., jako prokurator prowadzący postępowanie przygotowawcze w sprawie [...] Prokuratury Okręgowej [...] w W., nie dopełnił swoich obowiązków poprzez nierozpoznanie w całości zawiadomienia o przestępstwie z dnia 1 marca 2012 r. złożonego przez posła na Sejm RP X.8 Y.8, i w konsekwencji nie dokonał prawnokarnej oceny zachowania [...] w ten sposób, że nie sporządził decyzji merytorycznej zawierającej rozstrzygnięcie dotyczące niedopełnienia obowiązków przez X.9 Y.9 w tym przedmiocie, czym działał na szkodę interesu prywatnego osób wykonujących prawa zmarłego [...], a także pełniącego urząd [...] poprzez pozbawienie ich możliwości zaskarżenia decyzji merytorycznej w przypadku umorzenia śledztwa, co na późniejszym etapie postępowania dawało możliwość wniesienia subsydiarnego aktu oskarżenia, jak też interesu publicznego przejawiającego się w prawidłowym funkcjonowaniu organów prokuratury; tj. o przestępstwo z art. 231 § 1 k.k., podczas gdy zgromadzone w sprawie [...] Prokuratury Okręgowej w R. dane nie uzasadniały w najmniejszym stopniu podejrzenia, że prokurator X.5 Y.5 dopuścił się popełnienia przestępstwa z art. 231 § 1 k.k., a to z uwagi na brak jakiegokolwiek przepisu w kodeksie postępowania karnego oraz w obowiązujących w okresie od 8 marca 2012 r. do 3 czerwca 2013 r. ustawie z dnia 20 czerwca 1985 r. o prokuraturze (Dz. U. z 2011 r. Nr 270, poz. 1599 z późniejszymi zmianami) i Rozporządzeniu Ministra Sprawiedliwości z dnia 24 marca 2010 r. Regulamin wewnętrznego urzędowania powszechnych jednostek organizacyjnych prokuratury (Dz. U. z 2010 r. Nr 49 poz. 296 z późniejszymi zmianami) lub innych aktach prawnych, z którego wprost wynikałby obowiązek tegoż prokuratora sporządzenia decyzji merytorycznej zawierającej rozstrzygnięcie dotyczące niedopełnienia obowiązków przez X.9 Y.9, o którym mowa w piśmie z dnia 1 marca 2012 r. złożonym przez posła na Sejm RP X.8 Y.8;

2. w dniu 22 października 2020 r. poprzez polecenie w pisemnym zapisku nakreślonym w karcie nadzoru wewnętrznego sprawy [...] prokuratorowi Prokuratury Okręgowej w R. X.10 Y.10 ogłoszenie zarzutów X.5 Y.5 i przesłuchanie go w charakterze podejrzanego, co nastąpiło w dniu 20 listopada 2020 r., a następnie do dnia 20 lipca 2021 r. nie podjął działań umożliwiających sądowe rozstrzygnięcie kwestii odpowiedzialności karnej X.5 Y.5 i w ten sposób

bezpodstawnie skierował przeciwko niemu ściganie o przestępstwo z art. 231 § 1 k.k., czym działał na szkodę jego interesu prywatnego przejawiającego się w narażeniu na utratę dobrego imienia oraz zaufania potrzebnego dla zajmowania przez niego stanowiska prokuratora Prokuratury Okręgowej [...] w W., a także interesu publicznego - dobra wymiaru sprawiedliwości - przejawiającego się w wydawaniu w toku postępowania karnego prawidłowych i zgodnych z prawem orzeczeń oraz niekierowaniu ścigania karnego wobec osoby, która nie dopuściła się naruszenia norm prawa karnego materialnego, a więc w sytuacji braku ustawowych przesłanek do pociągnięcia jej do odpowiedzialności karnej,

tj. o czyn z art. 231 § 1 k.k. i art. 235 k.k. przy zastosowaniu art. 11 § 2 k.k. w zw. z art. 12 § 1 k.k.

uchwalił:

- I. odmówić zezwolenia na pociągnięcie do odpowiedzialności karnej X. Y. - prokuratora Prokuratury Okręgowej w R. za czyn wskazany we wniosku Naczelnika Spraw Wewnętrznych Prokuratury Krajowej z dnia 13 maja 2025 r., sygn. akt [...],**
- II. kosztami postępowania obciążyć Skarb Państwa.**

UZASADNIENIE

Naczelnik Wydziału Spraw Wewnętrznych Prokuratury Krajowej wnioskiem z dnia 13 maja 2025 r., sygn. akt [...], zwrócił się do Sądu Najwyższego o zezwolenie na pociągnięcie do odpowiedzialności karnej X. Y. - prokuratora Prokuratury Okręgowej w R., za to, że w okresie od dnia 14 maja 2018 r. do dnia 20 lipca 2021 r. w siedzibie Prokuratury Okręgowej w R., pełniąc funkcję Prokuratora Okręgowego w R., działając w krótkich odstępach czasu i wykonaniu z góry powziętego zamiaru popełnienia czynu zabronionego i chcąc go popełnić, przekroczył swoje uprawnienia w ten sposób, że wpływał na bieg postępowania karnego w sprawie o sygn. akt [...] Prokuratury Okręgowej w R. poprzez podejmowanie podstępnych

zabiegów w postaci wydawania ustnych poleceń zakazujących prowadzącemu to postępowanie prokuratorowi Prokuratury Okręgowej w R. X.3 Y.3 oraz Naczelnikowi Wydziału [...] Śledczego tejże Prokuratury X.4 Y.4, przesłuchania świadków między innymi w osobach X.5 Y.5, X.6 Y.6 i X.7 Y.7, a następnie:

1. w dniu 22 października 2020 r. poprzez wydanie z rażącym naruszeniem przepisu art. 313 § 1 k.p.k. i art. 2 § 1 pkt 1 k.p.k. oczywiście niezasadnego postanowienia o przedstawieniu X.5 Y.5 zarzutu popełnienia przestępstwa mającego polegać na tym, że:

- w okresie od 8 marca 2012 r. do 3 czerwca 2013 r. w W., jako prokurator prowadzący postępowanie przygotowawcze w sprawie o sygn. akt [...] Prokuratury Okręgowej [...] w W., nie dopełnił swoich obowiązków poprzez nierozpoznanie w całości zawiadomienia o przestępstwie z dnia 1 marca 2012 r. złożonego przez posła na Sejm RP X.8 Y.8 i w konsekwencji nie dokonał prawnokarnej oceny zachowania [...] w ten sposób, że nie sporządził decyzji merytorycznej zawierającej rozstrzygnięcie dotyczące niedopełnienia obowiązków przez X.9 Y.9 w tym przedmiocie, czym działał na szkodę interesu prywatnego osób wykonujących prawa zmarłego [...], a także pełniącego urząd [...] poprzez pozbawienie ich możliwości zaskarżenia decyzji merytorycznej w przypadku umorzenia śledztwa, co na późniejszym etapie postępowania dawało możliwość wniesienia subsydiarnego aktu oskarżenia, jak też interesu publicznego przejawiającego się w prawidłowym funkcjonowaniu organów prokuratury; tj. o przestępstwo z art. 231 § 1 k.k., podczas gdy zgromadzone w sprawie o sygn. akt [...] Prokuratury Okręgowej w R. dane nie uzasadniały w najmniejszym stopniu podejrzenia, że prokurator X.5 Y.5 dopuścił się popełnienia przestępstwa z art. 231 § 1 k.k., a to z uwagi na brak jakiegokolwiek przepisu w kodeksie postępowania karnego oraz w obowiązujących w okresie od 8 marca 2012 r. do 3 czerwca 2013 r. ustawie z dnia 20 czerwca 1985 r. o prokuraturze (Dz. U. z 2011 r. Nr 270, poz. 1599 z późniejszymi zmianami) i rozporządzeniu Ministra Sprawiedliwości z dnia 24 marca 2010 r. Regulamin wewnętrznego urzędowania powszechnych jednostek organizacyjnych prokuratury (Dz. U. z 2010 r. Nr 49 poz. 296 z późniejszymi zmianami) lub innych aktach prawnych, z którego wprost wynikałby obowiązek tegoż prokuratora sporządzenia decyzji merytorycznej zawierającej rozstrzygnięcie dotyczące niedopełnienia

obowiązków przez X.9 Y.9, o którym mowa w piśmie z dnia 1 marca 2012 r. złożonym przez posła na Sejm RP X.8 Y.8,

2. w dniu 22 października 2020 r. poprzez polecenie w pisemnym zapisku nakreślonym w karcie nadzoru wewnętrznego sprawy o sygn. akt [...] prokuratorowi Prokuratury Okręgowej w R. X.10 Y.10 ogłoszenie zarzutów X.5 Y.5 i przesłuchanie go w charakterze podejrzanego, co nastąpiło w dniu 20 listopada 2020 r., a następnie do dnia 20 lipca 2021 r. nie podjął działań umożliwiających sądowe rozstrzygnięcie kwestii odpowiedzialności karnej X.5 Y.5 i w ten sposób bezpodstawnie skierował przeciwko niemu ściganie o przestępstwo z art. 231 § 1 k.k., czym działał na szkodę jego interesu prywatnego przejawiającego się w narażeniu na utratę dobrego imienia oraz zaufania potrzebnego dla zajmowania przez niego stanowiska prokuratora Prokuratury Okręgowej [...] w W., a także interesu publicznego - dobra wymiaru sprawiedliwości - przejawiającego się w wydawaniu w toku postępowania karnego prawidłowych i zgodnych z prawem orzeczeń oraz niekierowaniu ścigania karnego wobec osoby, która nie dopuściła się naruszenia norm prawa karnego materialnego, a więc w sytuacji braku ustawowych przesłanek do pociągnięcia jej do odpowiedzialności karnej, tj. o czyn z art. 231 § 1 k.k. i art. 235 k.k. przy zastosowaniu art. 11 § 2 k.k. w zw. z art. 12 § 1 k.k. (k. 2 - 37v).

W dniu 29 lipca 2025 r. Sąd Najwyższy wydał uchwałę, na mocy której nie uwzględnił zastrzeżenia Naczelnika Wydziału Spraw Wewnętrznych Prokuratury Krajowej, co do możliwości udostępnienia X. Y. – prokuratorowi Prokuratury Okręgowej w R. oraz ustanowionym obrońcom, dokumentów załączonych do wniosku Naczelnika Wydziału Spraw Wewnętrznych Prokuratury Krajowej z dnia 13 maja 2025 r., sygn. akt [...], o podjęcie uchwały w przedmiocie wyrażenia zgody na pociągnięcie do odpowiedzialności karnej X. Y. – prokuratora Prokuratury Okręgowej w R. za czyn wymieniony we wniosku i zezwolił X. Y. – prokuratorowi Prokuratury Okręgowej w R. oraz ustanowionym obrońcom, na zapoznanie się z dokumentami dołączonymi do przedmiotowego wniosku (k. 56 - 58).

W dniu 25 września 2025 r. do Izby Odpowiedzialności Zawodowej Sądu Najwyższego wpłynęło oświadczenie X. Y. - prokuratora Prokuratury Okręgowej w R., w którym odniósł się do wniosku Naczelnika Wydziału Spraw Wewnętrznych

Prokuratury Krajowej z dnia 13 maja 2025 r., sygn. akt [...], i wniosk o odmowę zgody na pociągnięcie go do odpowiedzialności karnej (k. 100 - 125).

Na posiedzeniu w dniu 14 października 2025 r. prokurator delegowany do Wydziału Spraw Wewnętrznych Prokuratury Krajowej poparł złożony wniosek Naczelnika Wydziału Spraw Wewnętrznych Prokuratury Krajowej z dnia 13 maja 2025 r. o zezwolenie na pociągnięcie do odpowiedzialności karnej X. Y. - prokuratora Prokuratury Okręgowej w R., natomiast X. Y. - prokurator Prokuratury Okręgowej w R. oraz jego trzech obrońcy wniesli o nieuwzględnienie tego wniosku.

Sąd Najwyższy w toku postępowania w przedmiocie zezwolenia na pociągnięcie X. Y. - prokuratora Prokuratury Okręgowej w R. do odpowiedzialności karnej, ustalił następujący stan faktyczny.

Śledztwo w sprawie o sygn. [...], w której został skierowany wniosek o uchylenie immunitetu prokuratorowi X. Y., prowadzone jest przez Wydział Spraw Wewnętrznych Prokuratury Krajowej. Wszczęte zostało w dniu 10 czerwca 2024 r. na skutek zawiadomienia o przestępstwie złożonego przez X.11 Y.11, który wskazał na przekroczenie uprawnień oraz stosowanie według Jego oceny podstępnych zabiegów i skierowania bezpodstawnego postępowania karnego wobec prokuratora X.5 Y.5

W toku przedmiotowego śledztwa ustalono, że w dniu 1 kwietnia 2011 r. do Prokuratury Okręgowej [...] w W. wpłynęły z Prokuratury Apelacyjnej w W., przy piśmie z dnia 1 kwietnia 2011 r., sygn. akt [...], materiały w sprawie czynów funkcjonariuszy publicznych, niebędących żołnierzami w czynnej służbie wojskowej, zaistniałych w okresie od września 2009 r. do dnia 10 kwietnia 2010 r., polegających na niedopełnieniu obowiązków służbowych dotyczących czynności realizowanych przez m.in. [...], związanych z organizacją i przygotowaniem [...] i działaniu w ten sposób na szkodę interesu publicznego poprzez nienależyte przygotowanie i organizację [...], tj. o czyn z art. 231 § 1 k.k., które zarejestrowano pod sygn. akt [...].

Postanowieniem z dnia 29 marca 2011 r. materiały te zostały wyłączone ze śledztwa o sygn. akt [...], prowadzonego przez Wojskową Prokuraturę Okręgową w W., w sprawie zaistniałego w dniu [...], tj. o czyn z art. 173 § 2 i 4 k.k.

Śledztwo o sygn. akt [...] prowadzili prokuratorzy zespołu śledczego w składzie: X.5 Y.5 - jako przewodniczący - oraz X.23 Y.23 i X.6 Y.6

W dniu 1 lutego 2012 r. z akt śledztwa o sygn. [...], wyłączono do odrębnego postępowania materiały dotyczące niedopełnienia w okresie od dnia 11 stycznia 2010 r. do dnia 11 kwietnia 2010 r. obowiązków służbowych w zakresie realizacji działań [...] i działania w ten sposób na szkodę interesu prywatnego wyżej wskazanych osób oraz interesu publicznego, tj. o przestępstwo z art. 231 § 1 k.k., które zarejestrowano pod sygn. akt [...]. Zakres śledztwa o sygn. akt [...] został wstępnie zakreślony w postanowieniu z dnia 1 lutego 2012 r. o wyłączeniu materiałów do odrębnego postępowania, w którym to orzeczeniu wskazano, że to nowe, odrębne postępowanie dotyczyć będzie: niedopełnienia w okresie od dnia 11 stycznia 2010 r. do dnia 11 kwietnia 2010 r. obowiązków służbowych w zakresie realizacji działań ochronnych, podejmowanych w ramach [...] i działania w ten sposób na szkodę interesu prywatnego wyżej wskazanych osób oraz interesu publicznego, tj. o czyn z art. 231 § 1 k.k. Postępowanie to w części dotyczącej udziału [...] [...] prowadził prokurator X.5 Y.5. W dniu 9 lutego 2012 r. przedstawiono zarzuty popełnienia przestępstw z art. 231 § 1 k.k. oraz z art. 271 § 1 k.k. X.12 Y.12 - Zastępcy Szefa [...], polegających na niedopełnieniu ciążących na nim obowiązków z tytułu pełnienia funkcji związanych z planowaniem, organizacją i realizacją działań ochronnych podejmowanych przez [...] [...] oraz poświadczeniu nieprawdy w piśmie skierowanym do Ambasadora Rzeczypospolitej Polskiej w M.

W dniu 6 marca 2012 r. do Prokuratury Generalnej wpłynęło zawiadomienie z dnia 1 marca 2012 r. złożone przez posła na Sejm RP X.8 Y.8, który był wówczas przewodniczącym [...], o uzasadnionym podejrzeniu popełnienia przez Ministra X.13 Y.13 i podległego mu [...] X.9 Y.9 przestępstwa z art. 231 § 1 k.k., polegającego na celowym i świadomym przekroczeniu uprawnień i niedopełnieniu obowiązków w związku z przygotowaniem [...] przez X.13 Y.13, pełniącego ówczesnie funkcję Ministra [...], oraz podległego mu X.9 Y.9 pełniącego funkcję [...], w wyniku których [...]. Zawiadomienie to za pośrednictwem Prokuratury Apelacyjnej w W. przesłano do Prokuratury Okręgowej [...] w W., a następnie załączono je w dniu 8 marca 2012 r. do akt śledztwa o sygn. [...], po czym do akt śledztwa o sygn.

[...], gdyż przedmiot tego postępowania całkowicie obejmował swoim zakresem także kwestie wskazane w tym piśmie.

W toku postępowania o sygn. akt [...], weryfikowano także kwestię udziału [...] i podejmowane przez niego decyzje związane z przygotowywaniem i zabezpieczeniem [...], co pokrywało się z jednym z dwóch wątków wskazanych w zawiadomieniu o przestępstwie autorstwa posła na Sejm RP X.8 Y.8

Śledztwo o sygn. akt [...] zostało zakończone w dniu 26 czerwca 2012 r. skierowaniem do Sądu aktu oskarżenia przeciwko X.12 Y.12, który podpisali prokuratorzy X.5 Y.5 i X.6 Y.6, zaś głównym oskarżycielem w tej sprawie był prokurator X.5 Y.5. Wyrokiem Sądu Okręgowego w W. z dnia 21 czerwca 2016 r., sygn. akt [...], X.12 Y.12 został uznany za winnego popełnienia zarzucanych mu przestępstw z art. 231 § 1 k.k. oraz art. 271 § 1 k.k. i skazany na karę łączną 1 roku i 6 miesięcy pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem jej wykonania na okres 3 lat próby, karę grzywny i 5-letni zakaz pełnienia funkcji kierowniczych w instytucjach państwowych odpowiedzialnych za ochronę osób i mienia.

W dniu 10 lipca 2012 r. w ramach śledztwa o sygn. akt [...], prokurator X.5 Y.5, działając na podstawie art. 19 § 1 i 2 k.p.k., przygotował zawiadomienie, które zostało skierowane do X.14 Y.14 - Ministra [...], sprawującego nadzór nad działalnością [...], o poważnych uchybieniach, stwierdzonych w działaniu tego [...] oraz Szefa tej formacji gen. dyw. X.9 Y.9 i zażądał nadesłania wyjaśnień i podania środków podjętych, w celu zapobieżenia takim uchybieniom w przyszłości. Zawiadomienie to zawierało szczegółowe omówienie nieprawidłowości, jakich dopuścił się ówczesny Szef [...] w wykonywaniu swojej funkcji w związku z organizacją i nadzorem [...], jak również dyskwalifikującą ocenę nie tylko jego uchybień, ale również podobnie negatywną ocenę działań [...] jako instytucji w związku z [...]. Autor zawiadomienia stwierdził w nim wprost, że Szef [...] X.9 Y.9 w minimalnym stopniu zaangażowany był w organizację zabezpieczenia ochrony [...] oraz że zeznania Szefa [...] wskazują jednoznacznie, że nie interesował się przygotowaniem do wizyt w sposób umożliwiający mu prawidłowe kierowanie pracą [...] w zakresie swoich obowiązków. Z treści tego zawiadomienia wynikało ponadto, iż w toku śledztwa ustalono, że funkcjonariusze [...], pomimo takiego obowiązku, nie zapoznali się, podczas przeprowadzonego rekonesansu z [...]. Nierozpoznanie

[...] spowodowało, że [...] nie dysponowało wiedzą o ewentualnych zagrożeniach, mogących wystąpić w trakcie pobytu na [...]. O braku rozpoznania [...], a w konsekwencji rezygnacji z przeprowadzenia tej czynności nie został powiadomiony Szef [...] X.9 Y.9 Prokurator X.5 Y.5 zaprezentował w tym piśmie stanowisko, że przeprowadzone postępowanie wykazało, iż pomimo stwierdzonych nieprawidłowości w działaniu Szefa [...], nie wyczerpało ono znamion czynu z art. 231 § 1 k.k. Pismo to zostało podpisane przez Zastępcę Prokuratora Okręgowego [...] X.15 Y.15, który sprawował bezpośredni nadzór nad tym śledztwem. O wszelkich ustaleniach poczynionych w jego toku i kierunkach tego postępowania była informowana również X.17 Y.17, pełniąca wówczas funkcję Prokuratora Okręgowego [...] w W.

Z akt śledztwa o sygn. [...] przeciwko X.12 Y.12 wyłączono do odrębnego prowadzenia materiały (w tym także wspomniane wyżej zawiadomienie X.8 Y.8 z dnia 1 marca 2012 r.), w zakresie niedopełnienia obowiązków służbowych przez byłego Ministra [...] X.13 Y.13 poprzez sprawowanie niewłaściwego nadzoru nad [...], które zarejestrowano pod sygn. akt [...].

Postanowieniem z dnia 10 września 2012 r. powyższe śledztwo zostało umorzone wobec braku znamion czynu zabronionego. Po uchyleniu tego postanowienia przez Sąd, wskutek wniesienia środka odwoławczego, postępowanie to zarejestrowano pod sygn. akt [...], a następnie ponownie umorzono postanowieniem z dnia 3 czerwca 2013 r., a to wobec braku znamion czynu zabronionego.

Następnie w dniu 1 lutego 2017 r. w Wydziale Spraw Wewnętrznych Prokuratury Krajowej wszczęto śledztwo o sygn. akt [...] w sprawie niedopełnienia obowiązków w okresie od marca 2012 r. do 3 czerwca 2013 r. w W. przez prokuratorów Prokuratury Okręgowiej [...] w W. poprzez nierozpoznanie w całości zawiadomienia o przestępstwie z dnia 1 marca 2012 r. złożonego przez X.8 Y.8 Posła na Sejm RP, a w konsekwencji nieprzeprowadzenia postępowania przygotowawczego we wszystkich wątkach objętych tym zawiadomieniem, czym działano na szkodę interesu publicznego przejawiającego się w prawidłowym funkcjonowaniu organów prokuratury, tj. o przestępstwo z art. 231 § 1 k.k.

Decyzją Prokuratora Krajowego z dnia 5 czerwca 2017 r. sprawa o sygn. akt [...] Wydziału Spraw Wewnętrznych Prokuratury Krajowej, została przekazana celem kontynuowania postępowania Prokuraturze Okręgowej w R., do której wpłynęła w dniu 12 czerwca 2017 r. W tym czasie funkcję Prokuratora Okręgowego w R. pełnił X. Y., który na mocy zarządzenia z dnia 14 czerwca 2017 r. powyższą sprawę, zarejestrowaną za sygn. akt [...], przydzielił do referatu prokuratora X.3 Y.3

W toku postępowania o sygn. akt [...] Prokuratury Okręgowej w R. jego przedmiot rozszerzono o wątek dotyczący niedopełnienia obowiązków przez prokuratora X.5 Y.5 poprzez niepodjęcie działań w związku z ujawnieniem okoliczności wynikających ze złożonych w dniu 8 grudnia 2014 r. przed Sądem Okręgowym w W. w sprawie o sygn. akt [...], wyjaśnień oskarżonego X.12 Y.12 oraz w dniu 8 stycznia 2015 r. zeznań świadka X.9 Y.9, mających wskazywać na uzasadnione podejrzenie popełnienia przestępstwa przez [...] w związku z planowaniem i organizacją [...].

W toku śledztwa o sygn. akt [...], prokurator X.3 Y.3 przeprowadził oględziny akt spraw [...] Prokuratury Apelacyjnej w W., [...] Prokuratury Generalnej oraz [...] Sądu Okręgowego w W. przeciwko X.12 Y.12, a także przesłuchiwał świadków A. S. i X.15 Y.15 oraz X.5 Y.5, X.25 Y.25, X.9 Y.9, X.17 Y.17 i X.23 Y.23 W dniu 16 kwietnia 2018 r. prokurator X.3 Y.3, na polecenie Prokuratora Okręgowego w R. X. Y., sporządził notatkę analityczną dotyczącą sprawy o sygn. akt [...] (wraz z częścią niejawną), w której wyraził stanowisko, iż dotychczas zgromadzone dowody nie dają podstaw do twierdzenia, że prokuratorzy Prokuratury Okręgowej [...] w W. X.5 Y.5 i X.6 Y.6, nie dopełnili czynności mających na celu rozpoznanie w całości zawiadomienia o przestępstwie z dnia 1 marca 2012 r. złożonego przez X.8 Y.8, posła na Sejm RP, a w konsekwencji nie przeprowadzili postępowania przygotowawczego we wszystkich wątkach objętych tym zawiadomieniem. Natomiast odnośnie do wątku związanego z wyjaśnieniami X.12 Y.12 i zeznaniami X.9 Y.9 złożonych przed Sądem Okręgowym w W. w sprawie o sygn. akt [...], autor notatki wskazał na konieczność wyjaśnienia dodatkowych istotnych okoliczności i w tym celu uzupełniającego przesłuchania świadków, w tym X.15 Y.15 i X.17 Y.17

W dniu 16 kwietnia 2018 r. z powyższą notatką zapoznała się X.4 Y.4 - Naczelnik Wydziału [...] Śledczego Prokuratury Okręgowej w R., która podzieliła

wnioski prokuratora referenta, jak i wskazane w niej czynności do wykonania, co zostało udokumentowane stosownym zapiskiem na tejże notatce.

W dniu 14 maja 2018 r. prokurator X.3 Y.3 sporządził notatkę urzędową dokumentującą spotkanie z Prokuratorem Okręgowym X. Y., w obecności jego Zastępcy X.18 Y.18 i Naczelnika X.4 Y.4, podczas którego, na pytanie Prokuratora Okręgowego „czy nadal chcemy przesłuchać X.5 Y.5 w charakterze świadka czy też napiszemy wniosek o uchylenie mu immunitetu” odpowiedział, że nadal podtrzymuje stanowisko, iż jego przesłuchanie w trybie art. 183 § 1 k.p.k. jest niezbędne do prawidłowego wyjaśnienia sprawy oraz, że nie napisze wniosku o uchylenie mu immunitetu bez pisemnego polecenia wykonania tej czynności, które to stanowisko w całości poparła Naczelnik X.4 Y.4. Wówczas Prokurator Okręgowy X. Y. oświadczył, że jest zakaz przesłuchania X.5 Y.5 oraz, że w najbliższą środę prokurator X.3 Y.3 ma się stawić w Prokuraturze Krajowej na spotkaniu z Zastępcą Prokuratora Generalnego X.16 Y.16 celem przedstawienia stanowiska co do kierunku dalszego postępowania. Ponadto w dniu 14 maja 2018 r. prokurator X.3 Y.3 sporządził kolejną notatkę urzędową, z której wynika, że w dniu 7 lub 8 maja 2018 r. Naczelnik X.4 Y.4 poinformowała go, że zaplanowane w sprawie o sygn. akt [...] na dzień 17 maja 2018 r. przesłuchanie prokuratorów X.6 Y.6 i X.7 Y.7 nie jest możliwe, gdyż taki zakaz wydał Zastępca Prokuratora Krajowego X.16 Y.16, o czym została poinformowana przez Prokuratora Okręgowego X. Y. W związku z tym prokurator X.3 Y.3 odwołał wezwania tychże świadków.

W notatce urzędowej z dnia 18 maja 2018 r. prokurator X.3 Y.3 opisał przebieg spotkania w dniu 16 maja 2018 r. w Prokuraturze Krajowej, z udziałem Zastępcy Prokuratora Generalnego X.16 Y.16 oraz prokuratorów X. Y. i B. B., podczas którego, po przedstawieniu przez X.3 Y.3 stanowiska w sprawie o sygn. akt [...], X.16 Y.16 miał oświadczyć, że zabrania mu przesłuchania w charakterze świadka „po raz szósty czy dziesiąty” prokuratora X.5 Y.5, zaś ustalenia sądu dotyczące skazania X.12 Y.12 nie są dla niego wiążące dla ustalenia odpowiedzialności X.9 Y.9.

W kolejnej notatce urzędowej z dnia 18 maja 2018 r. prokurator X.3 Y.3 opisał spotkanie z Prokuratorem Okręgowym X. Y. z dnia 17 maja 2018 r., w którym uczestniczyli prokuratorzy X.4 Y.4 i X.18 Y.18, podczas którego na pytanie X. Y.,

prokuratorzy X.3 Y.3 i X.4 Y.4, ponownie podtrzymali stanowisko o konieczności przesłuchania X.5 Y.5 w charakterze świadka.

W dniu 17 maja 2018 r. Prokurator Okręgowy w R. X. Y. skierował do Zastępcy Prokuratora Generalnego X.16 Y.16 pismo, w którym poinformował, że prokurator X.3 Y.3 i Naczelnik Wydziału [...] Prokuratury Okręgowej w R. nie znajdują podstaw do skierowania wniosku o pociągnięcie do odpowiedzialności karnej prokuratora X.5 Y.5 oraz wskazują na konieczność jego przesłuchania w charakterze świadka na okoliczności, na które dotychczas nie był przesłuchiwany. Ponadto dodał, że nie podziela stanowiska tychże podległych mu prokuratorów.

W dniu 25 maja 2018 r. Prokurator Okręgowy X. Y. śledztwo o sygn. akt [...] przydzielił do dalszego prowadzenia prokurator X.4 Y.4

W dniach 1 i 4 czerwca 2018 r. X.4 Y.4 podczas spotkań z Prokuratorem Okręgowym X. Y., w odpowiedzi na jego pytania, oświadczyła, iż nie sporządzi wniosku o pociągnięcie do odpowiedzialności karnej prokuratora X.5 Y.5, gdyż ma odmienne stanowisko w tej sprawie.

W dniu 4 czerwca 2018 r. Prokurator Okręgowy X. Y., na podstawie art. 7 § 3 p.p., pisemnie polecił prokurator X.4 Y.4 sporządzenie w sprawie o sygn. akt [...] projektu wniosku o zezwolenie na pociągnięcie do odpowiedzialności karnej prokuratora X.5 Y.5

W dniu 11 lipca 2019 r. Prokurator Okręgowy w R. X. Y., wystąpił do Sądu Dyscyplinarnego przy Prokuratorze Generalnym, z wnioskiem o zezwolenie na pociągnięcie do odpowiedzialności karnej X.5 Y.5 - prokuratora Prokuratury Okręgowej [...] w W., za to, że:

1. w okresie od 8 marca 2012 r. do 3 czerwca 2013 r. w W., jako prokurator prowadzący postępowanie przygotowawcze w sprawie o sygn. akt [...] Prokuratury Okręgowej [...] w W., nie dopełnił swoich obowiązków poprzez nierozpoznanie w całości zawiadomienia o przestępstwie z dnia 1 marca 2012 r. złożonego przez posła na Sejm RP X.8 Y.8 i w konsekwencji nie dokonał prawnokarnej oceny zachowania [...] związanego z organizacją [...] w ten sposób, że nie sporządził decyzji merytorycznej zawierającej rozstrzygnięcie dotyczące niedopełnienia obowiązków przez X.9 Y.9 w tym przedmiocie; czym działał na szkodę interesu prywatnego osób

wykonujących prawa [...], a także pełniącego urząd [...] poprzez pozbawienie ich możliwości zaskarżenia decyzji merytorycznej w przypadku umorzenia śledztwa, co na późniejszym etapie postępowania dawało możliwość wniesienia subsydiarnego aktu oskarżenia, jak też interesu publicznego przejawiającego się w prawidłowym funkcjonowaniu organów prokuratury, tj. o czyn z art. 231 § 1 k.k.;

2. w okresie od 8 grudnia 2014 r. do 10 kwietnia 2015 r. w W. występując jako prokurator w postępowaniu o sygn. akt [...] przed Sądem Okręgowym w W. przeciwko X.12 Y.12 oskarżonemu o przestępstwa z art. 231 § 1 k.k. i art. 271 § 1 k.k., po ujawnieniu, w trakcie przesłuchania na rozprawie w dniu 8 grudnia 2014 r. w charakterze oskarżonego X.12 Y.12, a następnie przesłuchania na rozprawie w dniu 8 stycznia 2015 r. w charakterze świadka X.9 Y.9, okoliczności wskazujących na uzasadnione podejrzenie popełnienia przestępstwa przez [...] w związku z planowaniem i organizacją [...] nie dopełnił swoich obowiązków poprzez niepodjęcie działań zmierzających do kontynuowania postępowania karnego i niedokonanie rozstrzygnięcia procesowego w tym przedmiocie, co skutkowało przedawnieniem karalności czynu ściganego z urzędu, czym działał na szkodę interesu prywatnego osób wykonujących prawa [...], a także pełniącego urząd [...] poprzez pozbawienie ich możliwości uczestniczenia w toczącym się postępowaniu przygotowawczym i korzystania z przysługujących uprawnień procesowych, jako uczestników postępowania, jak też na szkodę interesu publicznego przejawiającego się w prawidłowym funkcjonowaniu organów prokuratury, tj. o czyn z art. 231 § 1 k.k.

W dniu 6 listopada 2019 r. Sąd Dyscyplinarny przy Prokuratorze Generalnym w W. uchwałą o sygn. akt [...], odmówił zezwolenia na pociągnięcie prokuratora X.5 Y.5 do odpowiedzialności karnej za czyny z art. 231 § 1 k.k. opisane we wniosku Prokuratora Okręgowego w R. z dnia 11 lipca 2019 r. W uzasadnieniu powyższej uchwały podniesiono, że zdaniem Sądu Dyscyplinarnego przy Prokuratorze Generalnym, przesłanka do wydania uchwały zezwalającej na pociągnięcie do odpowiedzialności karnej prokuratora X.5 Y.5 nie została spełniona, albowiem zebrany materiał dowodowy nie uzasadnia dostatecznie podejrzenia popełnienia

przestępstwa z art. 231 § 1 k.k. W szczególności Sąd Dyscyplinarny przy Prokuratorze Generalnym, nie doszukał się, ani w treści zarzutów, ani w treści uzasadnienia wniosku, wskazania konkretnego i kategorycznego przepisu lub zbioru przepisów, wytycznych, bądź obowiązującej i utrwalonej wówczas praktyki (źródła), z którego wprost wynikałby obowiązek prokuratora X.5 Y.5 do innego zakończenia toczącego się postępowania, niż to uczynił ten prokurator, czyli do dokonania wyłączenia materiałów w sprawie zaniechań szefa [...] X.9 Y.9 celem podjęcia odrębnej decyzji merytorycznej wobec tego tylko funkcjonariusza [...].

Powyższą uchwałę zaskarżył ówczesny Prokurator Okręgowy w R. X. Y.

Po rozpoznaniu zażalenia złożonego przez Prokuratora Okręgowego w R. X. Y., Sąd Najwyższy w Izbie Dyscyplinarnej uchwałą z dnia 22 lipca 2020 r., sygn. akt II DO 10/20, zmienił zaskarżoną uchwałę Sądu Dyscyplinarnego przy Prokuratorze Generalnym w W. z dnia 6 listopada 2019 r., sygn. akt [...], w ten sposób, że zezwolił na pociągnięcie prokuratora X.5 Y.5 do odpowiedzialności karnej za czyn z art. 231 § 1 k.k. opisany w punkcie 1 wniosku Prokuratora Okręgowego w R. z dnia 11 lipca 2019 r., zaś w pozostałym zakresie zaskarżoną uchwałę utrzymał w mocy.

W dniu 23 września 2020 r. X. Y. przydzielił do dalszego prowadzenia sprawę o sygn. akt [...], X.19 Y.19 - prokurator Prokuratury Rejonowej [...] delegowanej do Prokuratury Okręgowej w R., która w okresie od dnia 5 października 2020 r. do dnia 28 grudnia 2020 r. przebywała na zwolnieniu lekarskim.

W dniu 22 października 2020 r. X. Y. - Prokurator Okręgowy w R., wydał w tej sprawie postanowienie o przedstawieniu prokuratorowi X.5 Y.5 zarzutu, że w okresie od 8 marca 2012 r. do 3 czerwca 2013 r. w W., jako prokurator prowadzący postępowanie przygotowawcze w sprawie o sygn. akt [...] Prokuratury Okręgowej [...] w W. nie dopełnił swoich obowiązków poprzez nierozpoznanie w całości zawiadomienia o przestępstwie z dnia 1 marca 2012 r. złożonego przez posła na Sejm RP X.8 Y.8, i w konsekwencji nie dokonał prawnokarnej oceny zachowania [...] związanego z organizacją [...] w ten sposób, że nie sporządził decyzji merytorycznej zawierającej rozstrzygnięcie dotyczące niedopełnienia obowiązków przez X.9 Y.9 w tym przedmiocie, czym działał na szkodę interesu prywatnego

osób wykonujących prawa [...], a także pełniącego urząd [...] poprzez pozbawienie ich możliwości zaskarżenia decyzji merytorycznej w przypadku umorzenia śledztwa, co na późniejszym etapie postępowania dawało możliwość wniesienia subsydiarnego aktu oskarżenia, jak też interesu publicznego przejawiającego się w prawidłowym funkcjonowaniu organów prokuratury, tj. o przestępstwo z art. 231 § 1 k.k.

Ponadto w dniu 22 października 2020 r. Prokurator Okręgowy w R. X. Y. w pisemnym zapisku nakreślonym w karcie nadzoru wewnętrznego sprawy o sygn. akt [...], polecił prokurator X.10 Y.10, ogłoszenie zarzutów X.5 Y.5 i przesłuchanie go w charakterze podejrzanego.

W dniu 20 listopada 2020 r. prokurator X.10 Y.10 ogłosiła powyższe postanowienie o przedstawieniu zarzutów X.5 Y.5, który naniósł na nim odrębny zapissek, iż odmówił podpisania postanowienia z uwagi na fakt, że w jego ocenie nie został mu uchylony immunitet w sposób prawidłowy i istnieje negatywna przesłanka procesowa z art. 17 § 1 pkt 10 k.p.k. do prowadzenia wobec niego postępowania karnego. Nadto do protokołu przesłuchania w charakterze podejrzanego z dnia 20 listopada 2020 r. X.5 Y.5 oświadczył w szczególności, że nie został mu uchylony w prawidłowy sposób immunitet i z uwagi na treść art. 17 § 1 pkt 10 k.p.k. czynność pozbawiona jest podstawy prawnej.

W dniu 16 grudnia 2020 r. Prokurator Okręgowy w R. X. Y. sporządził pisemne uzasadnienie postanowienia z dnia 22 października 2020 r. o przedstawieniu zarzutów X.5 Y.5, w którym jako źródło obowiązku obligującego tegoż prokuratora do sporządzenia decyzji merytorycznej zawierającej rozstrzygnięcie dotyczące niedopełnienia obowiązków przez X.9 Y.9, o którym mowa w piśmie z dnia 1 marca 2012 r. złożonym przez posła na Sejm RP X.8 Y.8, wskazał przepis art. 10 § 1 k.p.k. oraz 128 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 24 marca 2010 r. - Regulamin wewnętrznego urzędowania powszechnych jednostek organizacyjnych prokuratury.

W dniu 29 grudnia 2020 r. Zastępca Rzecznika Dyscyplinarnego Prokuratora Generalnego dla [...] okręgu regionalnego, w związku z przedstawieniem prokuratorowi X.5 Y.5 w sprawie o sygn. akt [...] Prokuratury Okręgowej w R. zarzutu o czyn z art. 231 § 1 k.k., wydał postanowienie o wszczęciu postępowania

wyjaśniającego o sygn. akt [...] dotyczącego uchybienia godności urzędu przez X.5 Y.5 - prokuratora Prokuratury Okręgowej [...] w W.

W dniu 8 stycznia 2021 r. sprawa o sygn. akt [...] została przekazana do prowadzenia kolejnemu referentowi prokuratorowi X.20 Y.20, który kontynuował czynności śledztwa, w ramach których między innymi przesłuchał w charakterze świadków: X.23 Y.23, X.24 Y.24, X.25 Y.25, X.26 Y.26 i X.27 Y.27

Ponadto prokurator X.20 Y.20 przeprowadził szczegółową analizę całości akt sprawy o sygn. [...] w kontekście przedstawionych X.5 Y.5 zarzutów, a następnie w dniu 17 czerwca 2021 r. sporządził obszerną analityczną notatkę urzędową, w której przedstawił swoją ocenę prowadzonego postępowania oraz wskazał, że czyn X.5 Y.5 nie wypełniał ustawowych znamion przestępstwa z art. 231 § 1 k.k.

W dniu 21 września 2021 r. sprawa o sygn. akt [...] została przydzielona do dalszego prowadzenia prokuratorowi X.21 Y.21

W dniu 28 listopada 2023 r. w przedmiotowej sprawie wydano postanowienie o zamknięciu śledztwa.

Następnie w dniu 30 stycznia 2024 r. prokurator X.21 Y.21 w sprawie o sygn. akt [...] wydał postanowienie o umorzeniu śledztwa przeciwko X.5 Y.5 podejrzanemu o to, że:

1. w okresie od dnia 8 marca 2012 r. do dnia 3 czerwca 2013 r. w W., jako prokurator prowadzący postępowanie przygotowawcze o sygn. [...] Prokuratury Okręgowej [...] w W., nie dopełnił swoich obowiązków poprzez nierozpoznanie w całości zawiadomienia o przestępstwie z dnia 1 marca 2012 r., złożonego przez posła na Sejm RP X.8 Y.8 i w konsekwencji nie dokonał prawnokarnej oceny zachowania [...], związanego z organizacją [...] w ten sposób, że nie sporządził, decyzji merytorycznej zawierającej rozstrzygnięcie dotyczące niedopełnienia obowiązków przez X.9 Y.9 w tym przedmiocie, czym działał na szkodę interesu prywatnego osób wykonujących prawa [...], a także pełniącego urząd [...] poprzez pozbawienie ich możliwości zaskarżenia decyzji merytorycznej w przypadku umorzenia śledztwa, co na późniejszym etapie postępowania dawało możliwość wniesienia subsydiarnego aktu oskarżenia, jak też interesu publicznego przejawiającego się w prawidłowym funkcjonowaniu organów

- prokuratury, tj. o przestępstwo z art. 231 § 1 k.k. - wobec niepopelnienia przez podejrzanego zarzucanego mu czynu (art. 322 § 1 k.p.k.),
2. w sprawie niedopełnienia obowiązków służbowych w okresie od dnia 8 grudnia 2014 r. do dnia 10 kwietnia 2015 r. w W. przez prokuratora X.5 Y.5 występującego jak oskarżyciel publiczny w postępowaniu o sygn. akt [...] przed Sądem Okręgowym w W. przeciwko X.12 Y.12 oskarżonemu o przestępstwa z art. 231 § 1 kk i art. 271 § 1 kk, polegającego na tym, że po ujawnieniu, w trakcie przesłuchania na rozprawie w dniu 8 grudnia 2014 r. w charakterze oskarżonego X.12 Y.12, a następnie przesłuchania na rozprawie w dniu 8 stycznia 2015 r. w charakterze świadka X.9 Y.9, okoliczności wskazujących na uzasadnione podejrzenie popełnienia przestępstwa przez [...] w związku z planowaniem i organizacją [...], nie dopełnił swoich obowiązków poprzez niepodjęcie działań zmierzających do kontynuowania postępowania karnego i niedokonanie rozstrzygnięcia procesowego w tym przedmiocie, co skutkowało przedawnieniem karalności czynu ściganego z urzędu, czym działał na szkodę interesu prywatnego osób wykonujących prawa [...], a także pełniącego urząd [...], poprzez pozbawienie ich możliwości uczestniczenia w toczącym się postępowaniu przygotowawczym i korzystania przysługujących uprawnień procesowych jako uczestników postępowania, jak też na szkodę interesu publicznego przejawiającego się w prawidłowym funkcjonowaniu organów prokuratury, tj. o czyn z art. 231 § 1 k.k. wobec braku wymaganego zezwolenia na ściganie (art. 17 § 1 pkt 10 k.p.k.),
 3. w sprawie niedopełnienia w okresie od dnia 8 marca 2012 r. do dnia 3 czerwca 2013 r. w W. obowiązków służbowych przez prokuratorów współreferentów śledztwa o sygn. akt [...] Prokuratury Okręgowej [...] w W. oraz prokuratorów sprawujących wewnętrzny i zwierzchni nadzór służbowy oraz monitoring w zakresie wspomnianego wyżej postępowania przygotowawczego, w wyniku czego doszło do nierozpoznania w całości zawiadomienia o przestępstwie z dnia 1 marca 2012 r., złożonego przez posła na Sejm RP X.8 Y.8 i w konsekwencji niedokonania prawnokarnej oceny zachowania [...], związanego z organizacją [...] i niesporządzenia

decyzji merytorycznej zawierającej rozstrzygnięcie dotyczące niedopełnienia obowiązków przez X.9 Y.9 w tym przedmiocie, i działania w ten sposób na szkodę interesu prywatnego osób wykonujących prawa [...], a także pełniącego urząd [...], poprzez pozbawienie ich możliwości zaskarżenia decyzji merytorycznej w przypadku umorzenia śledztwa, co na późniejszym etapie postępowania dawało możliwość wniesienia subsydiarnego aktu oskarżenia, jak też interesu publicznego przejawiającego się w prawidłowym funkcjonowaniu organów prokuratury, tj. o czyn z art. 231 § 1 k.k. - wobec braku znamion czynu zabronionego (art. 17 § 1 pkt 2 k.p.k.).

Powyższe postanowienie zaskarżył obrońca X.5 Y.5 w zakresie dotyczącym rozstrzygnięć zawartych w punktach I i II postanowienia oraz część uzasadnienia tegoż postanowienia.

W dniu 4 grudnia 2024 r. Sąd Rejonowy [...] w W., w sprawie o sygn. akt [...], wydał postanowienie w którym zażalenia tego nie uwzględnił i zaskarżone postanowienie o umorzeniu śledztwa o sygn. akt [...], utrzymał w mocy.

Ponadto ustalono, że prokurator X. Y. z dniem 20 lipca 2021 r. został odwołany z funkcji Prokuratora Okręgowego w R., po czym od dnia 21 lipca 2021 r. był delegowany do Departamentu Postępowania Sądowego w Prokuraturze Krajowej, a następnie z dniem 6 listopada 2023 r. został powołany do pełnienia funkcji Pierwszego Zastępcy Rzecznika Dyscyplinarnego Prokuratora Generalnego.

Powyższy stan faktyczny Sąd Najwyższy ustalił na podstawie materiału dowodowego zgromadzonego w aktach sprawy o sygn. [...], w szczególności w postaci: uwierzytelnionych kopii dokumentów z akt głównych (k. 2125 - 6905) i podręcznych (k. 20-2124) sprawy o sygn. akt [...] Prokuratury Okręgowej w R., akt sprawy o sygn. [...] Sądu Dyscyplinarnego przy Prokuratorze Generalnym (k. 7409 - 7573), dokumentów z akt sprawy Izby Dyscyplinarnej Sądu Najwyższego o sygn. II DO 10/20 (k. 7541 - 7568), dokumentów z akt osobowych prokuratora X. Y. (k. 9331 - 9348), akt sprawy o sygn. [...] Zastępcy Rzecznika Dyscyplinarnego Prokuratora Generalnego dla [...] okręgu regionalnego (k. 7164 -7352), odpisu postanowienia Sądu Rejonowego [...] w W. z dnia 4 grudnia 2024 wraz z uzasadnieniem wydanego w sprawie o sygn. akt [...] (k. 7652 - 7658), a także

zeznań pokrzywdzonego X.5 Y.5 (k. 7361 -7367) oraz świadków X.3 Y.3 (k. 7377 - 7389), X.4 Y.4 (k. 7393 - 7403), X.19 Y.19 (k. 7668 - 7672), X.20 Y.20 (k.9201 - 9207) i X.11 Y.11 (k. 6934 - 6939).

Mając na uwadze ustalony wyżej stan faktyczny, Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

W teorii procesu karnego w Polsce wyróżnia się immunitety materialne (immunitety prawa materialnego) oraz immunitety formalne (immunitety prawa procesowego), zwane też niekiedy immunitetami procesowymi (por. St. Śliwiński, Proces karny, Warszawa 1948, s. 171 – 181, S. Kalinowski, Postępowanie karne, Warszawa 1963, s. 137 i n., W. Daszkiewicz, Proces karny. Część ogólna, Poznań 1995, s. 130 – 137, B. Janusz – Pohl w: P. Wiliński (red), Polski proces karny, Warszawa 2020 r., s. 424 – 427). Immunitet materialny polega na tym, iż zapewnia on korzystającej z niego osobie niekaralność jej czynów, będących przestępstwami. Powoduje zatem „wyjęcie” pewnych kategorii osób spod „działania” przepisów prawa karnego materialnego. Z kolei immunitet formalny, zwany immunitetem procesowym, polega na tym, że zapewnia on korzystającej z niego osobie niedopuszczalność wszczęcia przeciwko niej i przeprowadzenia postępowania karnego. Nie uchyla on karalności popełnionego czynu zabronionego, lecz wyłącza, do czasu jego uchylenia, możliwość przeprowadzenia procesu karnego o ten czyn. Doniosłość funkcji prokuratora, spowodowała, że ustawodawca w 1985 r. wprowadził tzw. prokuratorski immunitet formalny oraz przywilej nietykalności osobistej, które są filarem niezależności prokuratury (por. B. Janusz – Pohl, Immunitety w polskim postępowaniu karnym, Warszawa 2009, s. 20). Stosownie do art. 135 § 5 p.p. sąd dyscyplinarny wydaje zezwolenie na pociągnięcie prokuratora do odpowiedzialności karnej, jeśli zachodzi dostateczne uzasadnione podejrzenie popełnienia przez niego przestępstwa. To oznacza, że materialna podstawa decyzji w przedmiocie zezwolenia na pociągnięcie prokuratora do odpowiedzialności karnej jest w istocie tożsama z pojęciem użytym w art. 313 § 1 k.p.k. Na gruncie zaś wykładni tego przepisu k.p.k. wskazuje się, że wydanie postanowienia o przedstawieniu zarzutów wymaga istnienia bardziej rozbudowanej faktycznej podstawy, niż ta, która wystarcza do wszczęcia śledztwa lub dochodzenia w

rozumieniu art. 303 k.p.k. W orzecznictwie Sądu Najwyższego – Sądu Dyscyplinarnego podkreślano się, że sformułowanie „dostatecznie uzasadnione podejrzenie popełnienia przestępstwa” jest nieostre (niedookreślone), zatem ocena, czy spełniona została opisana nim przesłanka, zawsze zależy od konkretnych okoliczności sprawy (por. np. uchwała Sądu Najwyższego – Sądu Dyscyplinarnego z dnia 18 października 2004 r., sygn. SNO 40/04, OSNSD 2004, Nr 2, poz. 33). Podejrzenie popełnienia przestępstwa musi być jednak w pełni uzasadnione, nienasuujące żadnych istotnych wątpliwości ani zastrzeżeń, zarówno co do popełnienia czynu jak i zaistnienia wszystkich znamion konkretnego typu przestępstwa (por. np. uchwały Sądu Najwyższego – Sądu Dyscyplinarnego: z dnia 8 maja 2007 r., sygn. SNO 21/07, OSNSD 2007, poz. 38, z dnia 27 stycznia 2009 r., sygn. SNO 95/08, OSNSD 2009, poz. 24, z dnia 20 lipca 2011 r., sygn. SNO 32/11, OSNSD 2011, poz. 41).

Zatem do wydania uchwały zezwalającej na pociągnięcie prokuratora do odpowiedzialności karnej niezbędne są dowody, które ocenione z zachowaniem reguły z art. 7 k.p.k., uzasadniają dostatecznie podejrzenie popełnienia czynu wyczerpującego znamiona przestępstwa opisanego we wniosku o podjęcie uchwały o zezwoleniu na pociągnięcie prokuratora do odpowiedzialności karnej. Jasnym też jest, że nie każde uzasadnione podejrzenie popełnienia przestępstwa daje podstawę do uchylenia immunitetu, bowiem należy wykazać, że podejrzenie jest dostatecznie uzasadnione (por. np. uchwała Sądu Najwyższego z dnia 8 maja 2007 r., sygn. akt SNO 21/07, LEX nr 471796).

Rozpoznawany przez Sąd Najwyższy wniosek Naczelnika Wydziału Spraw Wewnętrznych Prokuratury Krajowej z dnia 13 maja 2025 r., dotyczy czynu ściganego z oskarżenia publicznego. W takich przypadku rola sądu dyscyplinarnego sprowadza się do weryfikacji twierdzeń wskazanych we wniosku oraz dowodów załączonych przez wnioskodawcę, a w szczególnie uzasadnionych przypadkach do przeprowadzenia dowodów z urzędu w celu ustalenia, czy zachodzi dostatecznie uzasadnione, w rozumieniu art. 135 § 5 p.p., podejrzenie popełnienia przez prokuratora przestępstwa. Powzięcie takich ustaleń, skutkujące zezwoleniem na pociągnięcie prokuratora do odpowiedzialności karnej, warunkuje

możliwość przedstawienia danemu prokuratorowi zarzutów w postępowaniu karnym, co daje podstawę do wszczęcia postępowania karnego przeciwko niemu.

Zgodnie z art. 135 § 6 p.p., Sąd Najwyższy w przedmiocie wniosku o zezwolenie na pociągnięcie prokuratora do odpowiedzialności karnej orzeka na podstawie wniosku i dowodów załączonych przez wnioskodawcę, a tylko w szczególnie uzasadnionych przypadkach może przeprowadzić inne dowody. Oznacza to, jak przyjęto w orzecznictwie Sądu Najwyższego, które wprawdzie odnosi się do postępowania w przedmiocie uchylenia immunitetu sędziego, jednakże, co oczywiste, z uwagi na tożsamość rozwiązań prawnych, ma też zastosowanie w zakresie postępowań immunitetowych dotyczących prokuratorów, że rzeczą oskarżyciela, a nie sądu jest formułowanie oraz wykazywanie przesłanek uzasadniających zezwolenie na pociągnięcie sędziego do odpowiedzialności karnej, toteż oskarżyciela - a nie sąd dyscyplinarny - obciąża powinność gromadzenia i przeprowadzenia wszystkich niezbędnych w sprawie dowodów, uzasadniających w pełni podejrzenie popełnienia przez sędziego przestępstwa (por. np. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 12 czerwca 2003 r., sygn. akt SNO 29/03, uchwała Sądu Najwyższego z dnia 24 października 2014 r., sygn. akt SNO 43/14). Jak zwraca się uwagę w orzecznictwie Sądu Najwyższego, obowiązek przedłożenia materiału dowodowego przemawiającego za zasadnością wniosku należy tym samym do wnioskodawcy, a wyjątkiem od tej zasady jest jedynie sytuacja, w której nie posiada on realnych możliwości uzyskania materiału dowodowego, a zdolnością tą dysponuje wyłącznie sąd dyscyplinarny (por. uchwała Sądu Najwyższego z dnia 23 października 2024 r., sygn. akt I ZI 35/24).

W realiach niniejszej sprawy, Sąd Najwyższy nie widział potrzeby przeprowadzenia z urzędu dowodów, gdyż dowody i dane przedstawione przez wnioskodawcę – Naczelnika Wydziału Spraw Wewnętrznych Prokuratury Krajowej, pozwalały na dokonanie ustaleń w zakresie niezbędnym do rozpoznania wniosku.

Sąd Najwyższy jednocześnie zauważa, iż ocena zgromadzonego materiału dowodowego, nie powinna wykraczać ponad to, co konieczne do uznania dostatecznego uzasadnienia podejrzenia przestępstwa. Oznacza to, iż w gestii Sądu Dyscyplinarnego nie leży powzięcie pełnego przekonania, że zarzucane prokuratorowi przestępstwo zostało rzeczywiście przez niego popełnione, a jedynie

ustalenie czy wersja zdarzeń przedstawiona we wniosku jest na tyle prawdopodobna, iż w ocenie Sądu Najwyższego dostatecznie uzasadnia podejrzenie popełnienia przez prokuratora opisanego we wniosku przestępstwa.

Naczelnik Wydziału Spraw Wewnętrznych Prokuratury Krajowej we wniosku o udzielenie zezwolenia na pociągnięcie do odpowiedzialności karnej X. Y. - prokuratora Prokuratury Okręgowej w R., zarzuca ww. popełnienie przestępstwa z art. 231 § 1 k.k. i art. 235 k.k. w zb. z art. 11§ 2 k.k. w zw. z art. 12 § 1 k.k., gdyż według Jego oceny, prokurator X. Y. przekroczył swoje uprawnienia w ten sposób, że wpływał na bieg postępowania karnego w sprawie o sygn. akt [...] Prokuratury Okręgowej w R., poprzez podejmowanie podstępnych zabiegów w postaci wydawania ustnych poleceń zakazujących prowadzącemu to postępowanie prokuratorowi Prokuratury Okręgowej w R. X.3 Y.3 oraz Naczelnikowi Wydziału [...] Śledczego tejże Prokuratury X.4 Y.4 przesłuchania świadków między innymi w osobach: X.5 Y.5, X.6 Y.6 i X.7 Y.7, a następnie poprzez wydanie w dniu 22 października 2020 r. z rażącym naruszeniem przepisu art. 313 § 1 k.p.k. i art. 2 § 1 pkt 1 k.p.k., oczywiście niezasadnego postanowienia o przedstawieniu X.5 Y.5 zarzutu popełnienia przestępstwa z art. 231 § 1 k.k. i kolejno poprzez polecenie w dniu 22 października 2020 r. w pisemnym zapisku nakreślonym w karcie nadzoru wewnętrznego sprawy o sygn. akt [...] prokuratorowi Prokuratury Okręgowej w R. X.10 Y.10 ogłoszenie zarzutów X.5 Y.5 i przesłuchanie go w charakterze podejrzanego, co nastąpiło w dniu 20 listopada 2020 r., a następnie, że do dnia 20 lipca 2021 r. nie podjął działań umożliwiających sądowe rozstrzygnięcie kwestii odpowiedzialności karnej X.5 Y.5 i w ten sposób bezpodstawnie skierował przeciwko niemu ściganie o przestępstwo z art. 231 § 1 k.k., czym działał na szkodę jego interesu prywatnego przejawiającego się w narażeniu na utratę dobrego imienia oraz zaufania potrzebnego dla zajmowania przez niego stanowiska prokuratora Prokuratury Okręgowej [...] w W., a także interesu publicznego - dobra wymiaru sprawiedliwości - przejawiającego się w wydawaniu w toku postępowania karnego prawidłowych i zgodnych z prawem orzeczeń oraz niekierowaniu ścigania karnego wobec osoby, która nie dopuściła się naruszenia norm prawa karnego materialnego, a więc w sytuacji braku ustawowych przesłanek do pociągnięcia jej do odpowiedzialności karnej.

Przestępstwo z art. 231 § 1 k.k. przestępstwem indywidualnym, gdyż może zostać popełnione tylko przez osobę będącą funkcjonariuszem publicznym. Ze względu jednak na sformułowanie znamion tego typu czynu zabronionego, a przede wszystkim odwołanie się do zakresu uprawnień i obowiązków ciążących na funkcjonariuszu publicznym, oczywiste jest, że w konkretnym przypadku krąg podmiotów będzie determinowany zakresem podmiotowym określonym w normie nakazującej podjęcie określonego zachowania, czy to zakazującej określonych czynności (por. P. Kardas, Odpowiedzialność karna za łapownictwo, Przegląd Sądowy 2002, nr 7 - 8, s. 23). W omawianym typie czynu zabronionego, czynnością wykonawczą jest działanie na szkodę interesu publicznego lub prywatnego w ściśle określony sposób, a mianowicie przez przekroczenie uprawnień lub niedopełnienie obowiązków. Obowiązek określa powinność określonego zachowania się przez określoną osobę; uprawnienie zaś, to „przyzwolenie i prawo do cudzego zachowania”. Źródło obowiązków, których niewypełnienie stanowi warunek konieczny realizacji znamion określonych w omawianym typie czynu zabronionego, zależy od charakteru obowiązku. Może on mieć charakter ogólny – wtedy źródłem takiego obowiązku są przepisy odnoszące się najczęściej do wszystkich funkcjonariuszy, szczególny – regulują go przepisy dotyczące określonej kategorii funkcjonariuszy publicznych, bądź indywidualny, którego źródłem będą najczęściej przepisy regulaminu, instrukcji, a także wydane przez uprawnioną osobę polecenie wykonania określonych czynności (por. O. Górniok w: A. Wąsek (red.), Kodeks karny. Komentarz, wyd. II, s. 87). Nie budzi wątpliwości, ani w doktrynie, ani w orzecznictwie, że samo przekroczenie uprawnień albo niedopełnienie obowiązków nie realizuje jeszcze znamion typu czynu zabronionego z art. 231 k.k. (por. np. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 25 listopada 1974 r., sygn. akt II KR 177/74, LEX nr 20871, postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 25 lutego 2003 r., sygn. akt WK 3/03, OSNKW 2003, z. 5 – 6, poz. 53). Konieczne jest jeszcze działanie na szkodę interesu publicznego lub prywatnego (por. A. Barczak-Oplustil, M. Iwański, w: W. Wróbel, A. Zoll (red.), Kodeks karny. Część szczególna. Tom II. Część II. Komentarz do art. 212-277d, Warszawa 2017, art. 231). W orzecznictwie Sądu Najwyższego podkreśla się, że występki określony w art. 231 § 1 k.k., należy do kategorii przestępstw z konkretnego narażenia na niebezpieczeństwo, a więc

materialnych, znamiennych skutkiem, którym jest wystąpienie niebezpieczeństwa powstania szkody w interesie publicznym lub prywatnym (por. uchwała składu 7 sędziów Sądu Najwyższego z dnia 24 stycznia 2013 r., sygn. akt I KZP 24/12, OSNKW 2013, z. 2, poz. 12).

Z kolei przy przestępstwie z art. 235 k.k. przedmiotem ochrony są prawidłowe funkcjonowanie wymiaru sprawiedliwości oraz dobre imię osoby, przeciwko której kierowane jest ściganie. To przestępstwo może być postrzegane jako typ kwalifikowany przestępstwa fałszywego oskarżenia z art. 234 k.k. (A. Wojtaszczyk, W. Wróbel, W. Zontek, Tworzenie fałszywych dowodów i podstępne zabiegi, w: L. Gardocki (red.), System Prawa Karnego, t. 8, Warszawa 2018, s. 700 – 702). Czynność sprawcza polega na kierowaniu przeciwko innej osobie ścigania (o przestępstwo, przestępstwo skarbowe, wykroczenie, wykroczenie skarbowe, przewinienie dyscyplinarne) przez tworzenie fałszywych dowodów lub inne podstępne zabiegi albo też, w przypadku gdy postępowanie jest już wszczęte, tworzeniu w jego toku przez sprawcę fałszywych dowodów lub przedsięwzięciu innych podstępnych zabiegów. Podstępny zabieg oznacza każdą czynność dokonaną przy użyciu podstępu, a sprawca może nawet działać przez osobę trzecią. Przestępstwo z art. 235 k.k. ma miejsce niezależnie od tego, czy osoba, przeciwko której tworzone fałszywe dowody jest winna, czy też nie dokonała danego czynu. Analizowany występki ma charakter powszechny (por. np. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 5 października 2016 r., sygn. akt III KK 136/16, OSNKW 2017, z. 1, poz. 2). Gdy chodzi o kierowanie ścigania przeciwko innej osobie przez tworzenie fałszywych dowodów lub inne podstępne zabiegi, to jest to przestępstwo skutkowe z działania (które jest dokonane w momencie skierowania przez tworzenie fałszywych dowodów lub inne podstępne zabiegi – ścigania o przestępstwo, przestępstwo skarbowe, wykroczenie, wykroczenie skarbowe lub przewinienie dyscyplinarne), zaś w przypadku przedsięwzięcia tych zabiegów (fałszowania dowodów lub podejmowania innych podstępnych zabiegów) w trakcie toczącego się już postępowania – ma ono charakter formalny (z działania). Przestępstwo to ma charakter umyślny. Z uwagi na użyte określenie zabarwione intencjonalnie (podstępne zabiegi), w grę wchodzi jedynie zamiar bezpośredni (por. np. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 17 września 2002 r., sygn. akt IV KK 240/02,

LEX nr 74386, postanowienie Sadu Najwyższego z dnia 13 lipca 2026, sygn. akt II KO 10/06, R – OSNKW 2006, poz. 1416,

Odnosząc się do wniosku Naczelnika Wydziału Spraw Wewnętrznych Prokuratury Krajowej z dnia 13 maja 2025 r., sygn. akt [...], należy stwierdzić, że brak jest podstaw uzasadniających wydanie uchwały zezwalającej na pociągnięcie do odpowiedzialności karnej X. Y. - prokuratora Prokuratury Okręgowej w R., za czyn wymieniony w tym wniosku. Okoliczności powołane we wniosku o zezwolenie na pociągnięcie prokuratora X. Y. do odpowiedzialności karnej, nie uzasadniają przekonania, iż zachodzi dostatecznie uzasadnione podejrzenie popełnienia przez niego umyślnego przestępstwa kwalifikowanego z art. 231 § 1 k.k. w zb. z art. 235 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. i art. 12 § 1 k.k.

Poza sporem jest, że działanie w granicach uprawnień i obowiązków jest ustawową, choć umiejscowioną poza k.k., okolicznością uniemożliwiającą przyjęcie bezprawności czynu, wówczas gdy działaniem takim, podmiot, któremu z mocy ustawy przyznano kompetencje do takiego działania, przekroczył normę sankcjonowaną w prawie karnym, a więc gdy rzeczonym działaniem podmiot ten zrealizował znamiona czynu zabronionego pod groźbą kary. Jak się podkreśla w doktrynie, nadanie działaniu w granicach uprawnień i obowiązków służbowych statusu okoliczności wyłączającej bezprawność (czyli okoliczności kontratypowej), wynika z konieczności zapewnienia w państwie stanu praworządności, zapewnienia, które niejednokrotnie wymaga ze strony działających w imieniu państwa funkcjonariuszy, naruszającej prawnokarną normę sankcjonowaną ingerencji w życie, zdrowie, wolność czy mienie obywateli. Kompetencję do takiej ingerencji może przyznawać jedynie akt normatywny rangi ustawy (por. Ł. Pohl, Prawo karne. Wykład części ogólnej, Warszawa 2013, s. 258 – 260). X. Y. - prokurator Prokuratury Okręgowej w R., w czasie objętym zarzutem z wniosku, był Prokuratorem Okręgowym w R., a zatem przełożonym służbowym prokuratorów X.3 Y.3, X.4 Y.4, X.10 Y.10 i z tej racji dysponował określonymi w p.p. instrumentami prawnymi umożliwiającymi mu sprawowanie nadzoru nad postępowaniem przygotowawczym w sprawie [...]. Jakkolwiek przepis art. 7 § 1 p.p. ustanawia zasadę niezależności prokuratora przy wykonywaniu czynności określonych w ustawach, co należy rozumieć, że prokurator w zakresie

prowadzonego postępowania samodzielnie kształtuje jego bieg, planując czynności procesowe, oceniając zgromadzony materiał dowodowy oraz podejmuje decyzje procesowe, to stosownie do art. 7 § 2 p.p. prokurator jest obowiązany wykonywać zarządzenia, wytyczne i polecenia prokuratora przełożonego. Zasada niezależności prokuratora, oprócz wymiaru zewnętrznego rozumianego jako brak nacisków ze strony podmiotów znajdujących się poza strukturą prokuratury, ma też wymiar wewnętrzny, który definiuje samodzielność przy realizacji kompetencji wynikających z regulacji procesowych. Warunkiem urzeczywistnienia zasady niezależności prokuratora jest zatem to, aby prokuratorzy mogli wykonywać swoje zadania służbowe bez zastraszania, utrudnień, nękania, niewłaściwych ingerencji lub bezpodstawnego narażenia na odpowiedzialność cywilną, karną lub inną. W kontekście zatem choćby zasady niezależności prokuratora, zarzut popełnienia przestępstwa z art. 231 k.k. musiałby być związany z poważnymi nadużyciami uprawnień przewidzianych dla prokuratora w przepisach szczególnych, które to uprawnienia wykorzystałby on bez żadnej podstawy prawnej wobec stron postępowania przygotowawczego, doprowadzając zarazem do istotnych niekorzystnych dla nich następstw procesowych.

Zdaniem Sądu Najwyższego podjęte przez X. Y., ówczesnego Prokuratora Okręgowego w R., czynności w sprawie o sygn. akt [...], nie stanowiły realizacji znamion czynu z art. 231 § 1 k.k. i art. 235 k.k., a były decyzjami w ramach wykonywania przez niego kompetencji prokuratora przełożonego. Brak jest dostatecznie uzasadnionego podejrzenia, że X. Y., ówczesny Prokurator Okręgowy w R., podejmując czynności opisane we wniosku o uchylenie immunitetu, przekroczył uprawnienia funkcjonariusza publicznego i działał na szkodę interesu prywatnego X.5 Y.5, czy też interesu publicznego, a także że wpływał na bieg postępowania karnego w sprawie o sygn. akt [...] poprzez podejmowanie podstępnych zabiegów. Owszem zeznania przesłuchanych w niniejszym śledztwie świadków, wskazują na podejmowanie przez niego określonych działań wewnątrz prokuratury, jednak nie sposób jest uznać je za działania mające postać podstępnych zabiegów ukierunkowanych na wyrządzenie szkody dla interesu prywatnego prokuratora X.5 Y.5, bądź szkody dla interesu publicznego - dobra wymiaru sprawiedliwości. Istotnie, w zeznaniach prokuratorzy, którzy prowadzili

śledztwo o sygn. akt [...], pod nadzorem X. Y., ówczesnego Prokuratora Okręgowego w R., opisali zachowania, które przybierały postać niemiłych, aroganckich, czy też wywyższających się względem nich. Sąd Najwyższy uważa, że opisane sytuacje powinny być poddane ocenie na płaszczyźnie potrzeby ewentualnego wszczęcia postępowania dyscyplinarnego, nie zaś wyczerpania tym znamion przestępstwa z art. 231 § 1 k.k. w zb. art. 235 k.k. Przykładowo, prokurator X.19 Y.19 wskazała, że po powrocie ze zwolnienia lekarskiego została odwołana z delegacji i dowiedziała się wówczas, że były zastrzeżenia do jej pracy, o których uprzednio nie była informowana. Jak również prokurator X.3 Y.3, który jako pierwszy prowadził przedmiotowe śledztwo, został przeniesiony do Wydziału [...] do Spraw Przestępczości Gospodarczej, wraz ze zmianą pokoju, a także pozostawieniem obecnego referatu z Wydziału Śledczego co wiązało się ze znacznym obciążeniem pracy. Dodatkowo X. Y. zwrócił mu uwagę na piśmie co do uchybienia w sprawności postępowania, która jednak została uchylona, a postępowanie umorzone. Śledztwo o sygn. akt [...], zostało odebrane również prokurator X.4 Y.4, która przejęła jego prowadzenie od prokuratora X.3 Y.3, ze wskazaniem, że ww. nie daje rękojmi właściwego prowadzenia sprawy. Prokurator X.4 Y.4 z kolei została odwołana z funkcji Naczelnika Wydziału ze wskazaniem, iż nie podziela koncepcji ścigania sprawców. Analiza załączonych do wniosku dokumentów prowadzi do konkluzji, że wszyscy prokuratorzy prowadzący śledztwo o sygn. [...], stali na stanowisku, że należało umorzyć to śledztwo, gdyż w ich ocenie, materiał dowodowy nie dawał podstaw do przyjęcia, iż doszło do realizacji znamion zarzuconych przestępstw. Należy jednak zauważyć, że X. Y., ówczesny Prokurator Okręgowy w R., mógł mieć w tej kwestii odmienne zdanie, co wpisuje się w niezależność decyzji prokuratora., który przecież samodzielnie, zgodnie z własnym sumieniem dokonuje analizy i oceny dowodów oraz wykładni stosowanych przepisów prawa. Konstytucja RP w art. 53 ust 1, zapewnia każdemu, w tym i prokuratorowi, wolność sumienia. Wolność sumienia oznacza autonomię jednostki w sferze poglądów moralnych, aksjologicznych, filozoficznych. Dotyczy ona sfery wewnętrznych przemyśleń jednostki i w tym zakresie trudno sobie wyobrazić jakiegokolwiek ograniczenia prawne. Sumienie to świadomość moralna, zdolność wydawania ocen dotyczących wartości moralnej czynów człowieka, w

szczegółności postępowania samego podmiotu (por. S. Jedynak (red.), Mały słownik etyczny, Bydgoszcz 1999, s. 254 - 255). To uformowany osąd o moralnym dobru/złu zamierzonego przez człowieka jego własnego konkretnego aktu, którego sprawienie staje się dla niego źródłem wewnętrznej aprobaty bądź poczucia winy, własnego bycia dobrym lub złym człowiekiem (T. Ślipka, Zarys etyki ogólnej, Kraków 2004, s. 377). Sumienie to rodzaj mechanizmu uzgadniającego nasze działanie z uznanym przez nas za słuszny kodeksem norm moralnych. Niezawodność tego mechanizmu jest założona w ludzkich dyspozycjach wrodzonych: zdolności myślenia, wrażliwości emocjonalnej, instynkcie przetrwania (por. W. Szuta, Potrójnie o sumieniu, Kraków 2013, s. 122 – 123). Sumienie ma charakter indywidualny, ponieważ angażuje świadomość każdego z nas oraz zakłada autorefleksję, w wyniku której porównujemy nasze postępowanie z wyznawanymi wzorcami. Sumienie jest najbardziej troskliwym „doradcą” człowieka, zawsze godnym zaufania i posłuchu, jest niejako „stróżem” wolności człowieka, który w konkretnej sytuacji projektuje własne bycie w obliczu wartości moralnych (por. L. Ostasz, Dobrze, złe, odpowiedzialne, sprawiedliwe. Definicje i objaśnienia pojęć etyki, Warszawa 2010, s. 60). Nie sposób zatem wymagać od prokuratora, aby podjął decyzję w prowadzonym przez siebie postępowaniu lub postępowaniu nadzorowanym, która byłaby sprzeczna z jego sumieniem, bo przecież gdyby tak postąpił to sprzeniewierzyłby się własnemu sumieniu. Odnośnie do sędziów to doktrynie podnosi się, że np. skorzystanie z klauzuli sumienia przez sędziego może przejawiać się w odmowie orzekania w określonych sprawach, jeżeli jest to niezgodne z jego sumieniem albo w niezastosowaniu jako podstawy orzeczenia normy prawnej, która odnosi się do stanu faktycznego sprawy, z tego powodu, że jej treść jest niezgodna z ocenami moralnymi, które dyktuje mu jego sumienie (T. Liszcz, Aksjologiczne podstawy prawa pracy. Zarys problematyki, Lublin 2018, s. 127 – 137). Niektórzy wskazują, że instytucją procesową która pozwala sędziemu uchylić się od orzekania ze względu na klauzulę sumienia (sprzeciw sumienia), jest przewidziana w procedurach instytucja wyłączenia sędziego (por. A. Łazarska, Gwarancje swobody sumienia sędziego w procesie cywilnym, Studia Prawnicze 2008, nr 3, s. 41- 44). X. Y. był prokuratorem nadzorującym śledztwo o sygn. akt [...] i wszystkie podejmowane działania w ramach prowadzonego śledztwa były z nim

konsultowane. O działaniach w ramach tego śledztwa informowany był Zastępca Prokuratora Okręgowego w R. X.21 Y.21. Na spotkaniach, na których omawiano czynności śledztwa w sprawie [...], byli obecni: X.21 Y.21, a także prokurator prowadzący śledztwo i Naczelnik Wydziału. Śledztwo to było również nadzorowane przez Prokuraturę Regionalną w L. (prokurator X.22 Y.22), a na szczeblu Prokuratury Krajowej, osobisty nadzór nad tym śledztwem sprawował prokurator X.16 Y.16. Tak rozległe zainteresowanie przedmiotowym śledztwem, jak również liczba osób i jednostek prokuratury na różnym szczeblu je nadzorującym, wskazuje, paradoksalnie, na swoistą wewnętrzną „transparentność” podejmowanych w nim czynności śledczych, gdyż każda z nich była konsultowana, a X. Y. występował, przekonany o swojej racji, z „otwartą przyłbicą”. W ocenie Sądu Najwyższego, podjęte przez ówczesnego Prokuratora Okręgowego w R. X. Y. czynności w postaci wydania postanowienia o przedstawieniu prokuratorowi X.5 Y.5 zarzutu popełnienia przestępstwa z art. 231 § 1 k.k., polecenie ogłoszenia zarzutów i przesłuchanie go w charakterze podejrzanego, a także wystosowanie wniosku o zezwolenie na pociągnięcie do odpowiedzialności karnej prokuratora X.5 Y.5, były podyktowane jego osobistą oceną przedmiotowego śledztwa i przekonaniem o innym jego kierunku, niż przedstawiany przez podległych mu prokuratorów. Należy też zauważyć, że to stanowisko ówczesnego Prokuratora Okręgowego w R. X. Y. w powyższej kwestii, było podzielone przez prokuratora X.21 Y.21, jak również na szczeblu Prokuratury Krajowej przez X.16 Y.16. Nie bez znaczenia pozostaje również fakt, iż prowadzone śledztwo było szczególnego charakteru, gdyż dotyczyło niedopełnienia obowiązków przez X.5 Y.5 - prokuratora Prokuratury Okręgowej [...] w W., który z kolei prowadził śledztwo dotyczące organizacji [...], a był to wątek wyłączony ze sprawy dotyczącej [...], którą prowadziła Prokuratura Wojskowa. Nadto decyzje prokuratora X. Y. zostały skontrolowane przez Sąd, który też poddał ocenie materiał dowodowy zgromadzony w śledztwie. Sąd Dyscyplinarny przy Prokuratorze Generalnym w dniu 6 listopada 2019 r. w sprawie o sygn. akt [...], wydał uchwałę, odmawiającą wyrażenia zgody na pociągnięcie do odpowiedzialności karnej prokuratora X.5 Y.5 za czyny z art. 231 § 1 k.k. opisane we wniosku Prokuratora Okręgowego w R. X. Y. z dnia 11 lipca 2019 r. Z kolei, Sąd Najwyższy w Izbie Dyscyplinarnej uchwałą z dnia 22 lipca 2020 r., sygn. akt II DO

10/20, zmienił zaskarżoną uchwałę i zezwolił na pociągnięcie do odpowiedzialności karnej prokuratora X.5 Y.5 za czyn z art. 231 § 1 k.k. opisany w pkt I wniosku z dnia 11 lipca 2019 r., zaś w pozostałym zakresie zaskarżoną uchwałę utrzymał w mocy.

Sąd Najwyższy nie neguje, że prowadzone w stosunku do prokuratora X.5 Y.5 postępowanie w sprawie [...], miało bez wątpienia niekorzystny wpływ na jego życie zawodowe, prywatne, jak i stan zdrowia, co niestety jest z reguły częstą konsekwencją, wszczętego niezasadnie postępowania karnego przeciwko danej osobie. Z kolei stwierdzenia o politycznym wpływie na prowadzone śledztwo nie mają odzwierciedlenia w przedstawionym Sądowi Najwyższemu materiale dowodowym. Sformułowane we wniosku zarzuty odnoszą się w swej istocie do podjętych decyzji przez prokuratora w ramach nadzorowanego śledztwa, powiązanie zaś przesłanek odpowiedzialności karnej ze sferą podejmowanych decyzji w zakresie czynności w śledztwie dotyka z natury rzeczy ustawowych granic niezależności prokuratora. Powyższe zatem wymaga bardzo dużej ostrożności w ocenie, czy doszło, w niepowtarzalnych realiach danej sprawy, do intencjonalnego działania poza jej granicami, czy też tylko mylnego postąpienia (błędu) prokuratora działającego w granicach uprawnień przyznanych mu przepisami p.p. czy k.p.k.

W tym miejscu warto powołać uchwały Sądu Najwyższego, wprowadzie odnoszące się do sędziów, ale jak się wydaje mogące mieć zastosowanie również do prokuratorów, w których wskazano, że odpowiedzialność karna to rodzaj odpowiedzialności *ultima ratio*, a więc odpowiedzialności ograniczonej do sprawców i przypadków, w odniesieniu do których inne rodzaje odpowiedzialności byłyby nieadekwatne. W odniesieniu do potencjalnej możliwości pociągnięcia do odpowiedzialności karnej sędziów za uchybienia związane z wykonywaniem ich pracy, należy dopuszczać możliwość podlegania takiej odpowiedzialności tylko w sytuacjach faktycznych świadczących o skrajnie dużym stopniu zawinienia i stopniu społecznej szkodliwości (por. uchwały Sądu Najwyższego: z dnia 30 sierpnia 2013 r., sygn. akt SNO 19/13 i z dnia 25 listopada 2014 r., sygn. akt SNO 49/14).

Mając na uwadze powyższe, należy stwierdzić, że poczynione przez Sąd Najwyższy ustalenia w niniejszym postępowaniu immunitetowym wskazują, iż nie zachodzi dostatecznie uzasadnione podejrzenie, popełnienia przez X. Y. – prokuratora Prokuratury Okręgowej w R., przestępstwa opisanego we wniosku

Naczelnik Wydziału Spraw Wewnętrznych Prokuratury Krajowej z dnia 13 maja 2025 r., sygn. akt [...], w przedmiocie udzielenia zezwolenia na pociągnięcie do odpowiedzialności karnej.

Kierując się przedstawionymi wyżej motywami, Sąd Najwyższy rozstrzygnął, jak w uchwale.

[M. T.]

[r.g.]